

เอกสารอ้างอิง

- กองโภชนาการ, " ตารางแสดงคุณค่าอาหารไทย " กรมอนามัย, กระทรวงสาธารณสุข, 2532.
- ทนนท์ กักรักษ์พันธ์, อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ, 2524.
- รวี เสรรฐภักดิ์, ไม้ผลทางอุตสาหกรรม 2 (ส้ม), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ, 2523
- วาสนา จตุรนต์รัศมี, เจริญ พร้อมบุญญานันท์, " การวิเคราะห์หาปริมาณวิตามินซีในผลไม้ " วารสารคณะครุศาสตร์ อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ สจ. ปีที่ 1 มิถุนายน 2525.
- วัชรภรณ์ สุริยาภักดิ์, วิเคราะห์ความแปรปรวน. สถิติเบื้องต้นและการวิเคราะห์ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521 : 259-308.
- ศิริวัลย์ พฤติวัลย์, " การศึกษาอายุของส้มเขียวหวานที่มีผลต่อคุณภาพน้ำส้มเข้มข้น " วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ, 2530.
- หลวงบุเรศบำรุงการ, การทำไร้ส้ม, โรงพิมพ์ลัมพันธ์, กรุงเทพฯ, พิมพ์ครั้งที่ 2, 2519.
- อนงค์ วรอุไร, " คุณภาพของน้ำส้มประดเข้มข้นแช่แข็งที่ผ่านการระเหยน้ำ " วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, กรุงเทพฯ, 2529.
- Agricultural Research Service " Chemistry and Technology of Citrus, Citrus Products, and Byproducts, " Agriculture Handbook No.98 United States Department of Agriculture, Washington D.C., 49-53, 1962.
- Amerine, M.A., Pangborn, R.M. and Roessler, E.B., " Principles of Sensory Evaluation of Food, Academic Press, New York, Sanfrancisco, London, 385-426, 1965.
- Baker, R.A. and Bruemmer, J.H. " Pectinase Stabilization of Orange Juice Cloud, " J. Agr., Food Chem. 20 , 1169-1173 , 1972.
- Baumann, J.W. " Application of Enzymes in Fruit Juice Technology " Enzymes and Food Processing Applied Science publishers LTD. London 129-147, 1981.

- Bolin, H.R., " Effect of Processing on Nutrient Composition of Foods " Hanbook of Nutritive value of Processed Food Vol.1 CRC Press, INC., 303,1982.
- _____, and Salunkhe, D.K., " Physiochemical and volatile flavor changes occuring in fruit juices during concentration and foam-mat drying. " J. Food Sci.36, 665-668, 1971.
- Bruemmer, J.H. Baker R.A. and Roe, B., " Enzymes Affecting Flavor and Appearance of citrus Products, " Enzymes in food and Beverage Processing, ACS Symposium Series 47, American Chemical Society, Washington, D.C., 1-11, 1977.
- Cameron, E.& Pauling, L. " Supplemental Ascorbic in the Supportive Treatment of Cancer ; Prolongation of Survival Time in terminal Human Cancer, " Proc. Nat. Acad. Sci. U.S.A. 73, 3685-3689, 1976.
- Charles, W.W., III, Wagner, C.J., Jr., and Shaw, P.E., "Reduction of Bitter Components in Grapefruit and Navel Orange Juices with -Cyclodextrin Polymers or XAD Resins in a Fluidized Bed Process", J. Agric. Food Chem 37,14-18, 1989.
- Crandall, P.G., Chen, and Davis, K.C. " Preparation and Storage of 72' brix Orange Juice Concentrate " J. Food Sci. V. 52 No.2, 381-385, 1987.
- _____, Chen, C.S., Mercy J.E., and Martin, F.G., " Quality of Enzymatically Treated 72' Brix Orange Juice Stored at Refrigerated Temperatures ", J. Food Sci 51, 4, 1017-1023, 1986.
- _____, Chen,C.S. and Carter, R.D. " Models for predicting viscosity or orange juice concentrate.", Food Technol. 36 (5), 245, 1982.

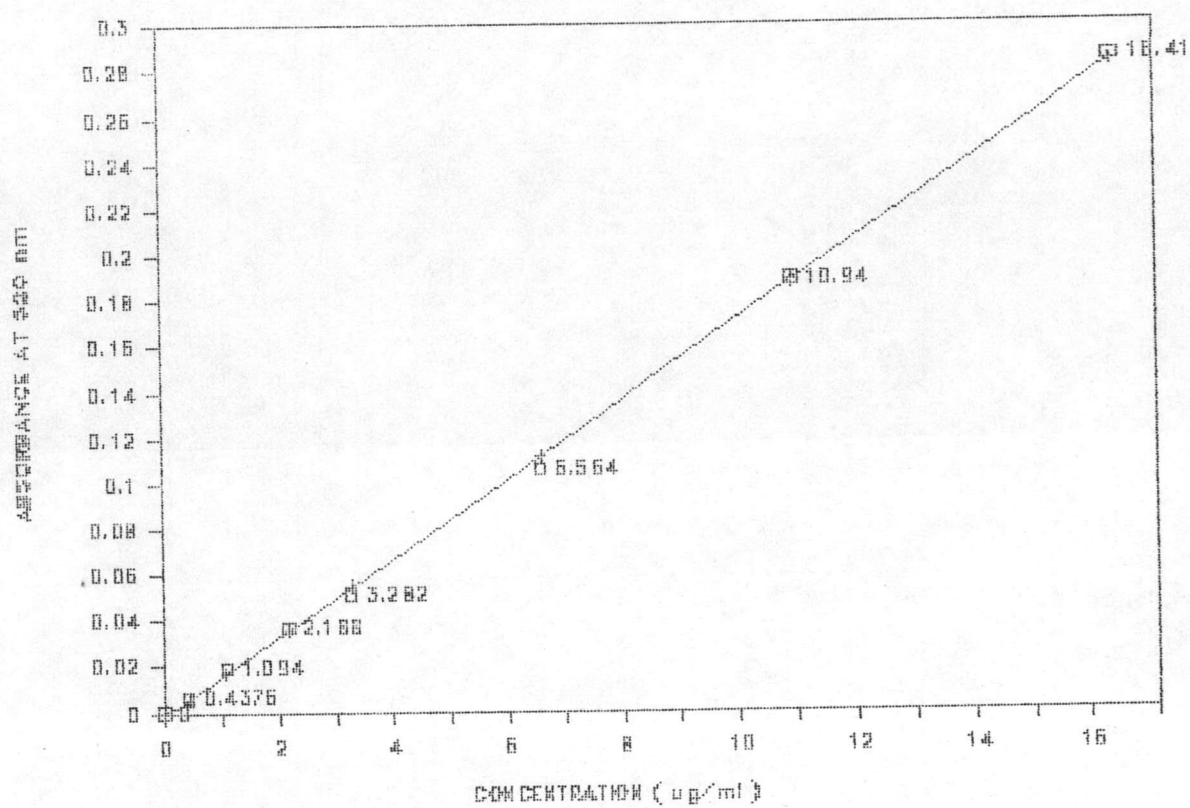
- Dietz, J.H., and Rouse, A.H. Food Res. 18,169, 1153.
- Ellis, H. " Carbohydrates " , Fundamentals of Food Chemistry, AVI Publishing Company , Westport, Connecticut , 187-192, 1977.
- Goodwin, T.W. and L.J. Good. " Carotenoids and Triterpenoids " In A.C. Hulme (ED.) The Biochemistry of Fruits and Their Products. Vol.1 Academic Press, London and New York, 305-368, 1970.
- Guthrie, H.A, Introductory Nutrition 4th ED. ST. Louis, 270-286, 1970.
- Hasegawa, S., Bennett, R.D., Maier, V.P. and King, A.D. JR. J. Agric. Food Chem. 20, 1031, 1972.
- Holdsworth ,S.D. " Effects on Heating on Food stuffs " Fruits, 277-279, 1979.
- Hughes, R.E, " Vitamin C Some current Problems. " The British Nutrition Foundation London. 1981.
- Jacob R.A., Suala, J.H., Omaye S.T., " Biochemical Indices of Human Vitamin C Status " Am. J. Clin Nutr. 46, 818-26, 1987.
- Kefford, J.F. and Chandler, B.V., The Chemical Constituents of Citrus fruits, Academic Press, New York, 246, 1970.
- Lee, F.A. " Basic Food Chemistry." The AVI Publishing Company INC. 1975. 1975.
- Lloyd, L.E., Mcdonald, B.E. And Crampton, E.W. Fundamentals of Nutrition 2nd ED. W.H. Freeman and Company Sanfrancisco. 1978.
- Marchall., J.R., Hayes, U.M., Feuers, C.R. , Dubois C.W. " Stability of Ascorbic and in Citrus concentrates during storage " Quick Frozen Foods., 50-52, 1955.
- Martindale The Extra Pharmacopia 29th Edition, London, The Pharmaceutical Press, 1980.

- Meydav, S., Saguy, I., and Korecman. IJ. " Browning Determination in Citrus Products.", J. Agric. Food Chem. 25 (3) , 602, 1977.
- Mizrahi, S., and Bark, Z. J. Sci. Food Agr. 21., 250, 1970.
- Nagy S, Smoot J.M. " Temperature and storage effect on percent retention and percent U.S. Recommended dietary allowance of vitamin C in canned single strength orange juice." J. Agric Food Chem., 25,135, 1979.
- Neubeck, C.E. " Fruits, fruit products, and wines " Enzymes in Food Processing 2nd Edition Academic Press London, 397-438, 1977.
- Nobile, S. and Woodhill J.M., Vitamin C MTP Press Limited. Lancaster. Boston. The Hague. 1981.
- Pollard, A. and Timberlake, C.F., "Fruit Juice" The Biochemistry of Fruits and their Products. Vol.2 Academic Press, London and New York, 573-621, 1971.
- Pratt, D. and Powers, J.J. Food Res, 18,152, 1953.
- Robertson, G.L., " Citrus Quality Standards and their measurement," Seminar on Citrus Processing, Massey University, Department of Food Technology, Palmerston North, New Zealand, 1975.
- Roe, B. and Bruemmer, J.H., J. Agric Food Chem 22 , 285-288, 1974.
- Ruck, J.A. " Chemical Method for Analysis of fruit and Vegetable products.", Research Branch , Canada Department of Agriculture. 47, 1963.
- Tannenbaum S.R. CH.3 " Vitamins " , Nutritional and Safety Aspects of Food Processing. Marchel dekker INC. New York and Basel, 53-60, 1979.

- Tao, R.C., Peck G.K. and Yoshimura, N.N. " Effect of carnitine on liver fat and nitrogen metabolism in Intravenously fed growing rats." J. Nutr. 111 , 171-177, 1981.
- Thijssen, H.A.C., " Concentration process for liquid Foods containing volatile flavors and aromas," J. Food Technol. 5 , 211-223, 1970.
- Ting, S.V. and Attaway, J.A. "Citrus Fruits," The Biochemistry of Fruits and their Products. Vol.2 Academic Press, London and New York, 107-169, 1970.
- USDA. A Proposed Standard for designation of croud in citrus ARS winter haven, Fl., 72-78, 1955.
- Wagner, G.J., Wilson, C.W., III. and Shaw, P.E., " Reduction of Grapefruit Bitter Components in a Fluidized -Cyclodextrin Polymer Bed." J. Food Sci. 53,516m 1988.
- William, C.D., Feinberg, B. and Olson, R.L., " Freezing Fruits ", Fundamentals of Food Freezing, AVI Publishing Company, Westport, Connecticut, 177-210, 1977.

การศกษา

รูปที่ 7 กราฟมาตรฐานของกรดแอสคอร์บิคมาตรฐาน

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของปริมาณกรดในน้ำส้มเข้มข้นชนิดที่ไม่เติมเปคติน และโซเดียมเมตาไบซัลไฟต์ เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาที่เก็บ ระดับของเอนไซม์ และเวลาที่เก็บส้มไว้

Source of Variation	Sum of Squares	DF	Mean Square	F	Signif of F
Main Effects	2.368	7	.338	2432.666	0.0
A	.447	3	.149	1070.693	0.0
MONTH	1.915	3	.638	4589.704	0.0
DAY	.007	1	.007	47.472	.000
2-way Interactions	.274	15	.018	131.259	.000
A MONTH	.226	9	.025	180.296	.000
A DAY	.023	3	.008	55.502	.000
MONTH DAY	.023	3	.008	59.906	.000
3-way Interactions	.098	9	.011	78.283	.000
A MONTH DAY	.098	9	.011	78.283	.000
Explained	2.740	31	.088	635.552	0.0
Residual	.004	32	.000		
Total	2.744	63	.044		

ตารางที่ 14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของปริมาณกรดในน้ำส้มเข้มข้นชนิดที่เติมเปคตินและโซเดียมเมตาไบซัลไฟด์ เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาที่เก็บ ระดับของเอนไซม์และเวลาที่เก็บส้มไว้

Source of Variation	Sum of Squares	DF	Mean Square	F	Signif of F
Main Effects	5.948	7	.850	7447.564	0.0
B	2.504	3	.835	7317.493	0.0
MONTH	3.442	3	1.147	10059.849	0.0
DAY	.002	1	.002	14.918	.001
2-way Interactions	.559	15	.037	326.567	0.0
B MONTH	.166	9	.018	161.487	.000
B DAY	.187	3	.063	553.767	.000
MONTH DAY	.203	3	.068	574.607	.000
3-way Interactions	.511	7	.057	498.181	0.0
B MONTH DAY	.511	7	.057	498.181	0.0
Explained	7.018	31	.226	1984.807	0.0
Residual	.004	32	.000		
Total	7.022	63	.111		

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของปริมาณกรดในน้ำส้มเข้มข้น ชนิดที่เติมโซเดียมเมตาไบซัลไฟต์ เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาที่เก็บ ระดับของเอนไซม์และเวลาที่เก็บส้มไว้

Source of Variation	Sum of Squares	DF	Mean Square	F	Signif of F
Main Effects	3.378	7	.483	5235.426	0.0
C	.610	3	.203	2205.395	0.0
MONTH	2.748	3	.916	9935.881	0.0
DAY	.021	1	.021	224.153	.0000
2-way Interactions	.502	15	.033	363.072	0.0
C MONTH	.165	9	.018	199.429	.0000
C DAY	.027	3	.007	97.373	.0000
MONTH DAY	.310	3	.103	1119.701	0.0
3-way Interactions	.289	9	.032	343.399	.0000
C MONTH DAY	.289	9	.032	343.399	.0000
Explained	4.169	31	.134	1457.570	0.0
Residual	.003	32	.000		
Total	4.168	63	.066		

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าพีเอชในน้ำส้มเข้มข้น ชนิดที่ไม่เติมเปคติน และโซเดียมเมตาไบซัลไฟต์ เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาที่เก็บ ระดับของเอนไซม์ และเวลาที่เก็บส้มไว้

Source of Variation	Sum of Squares	DF	Mean Square	F	Signif of F
Main Effects	.707	7	.101	375.783	.000
A	.133	3	.044	165.560	.000
MONTH	.557	3	.186	691.799	.000
DAY	.016	1	.016	58.406	.000
2-way Interactions	.361	15	.024	89.688	.000
A MONTH	.126	9	.014	52.186	.000
A DAY	.084	3	.028	103.735	.000
MONTH DAY	.152	3	.051	188.148	.000
3-way Interactions	.109	9	.012	45.134	.000
A MONTH Day	.109	9	.012	45.134	.000
Explained	1.177	31	.038	141.355	0.0
Residual	.009	32	.000		
Total	1.186	63	.019		

ตารางที่ 17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าพีเอชในน้ำส้มเข้มข้นชนิดที่เติมเปคติน และ โซเดียมเมตาไบซัลไฟต์ เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาที่เก็บ ระดับของเอนไซม์ และ เวลาที่เก็บส้มไว้

Source of Variation	Sum of Squares	DF	Mean Square	F	Signif of F
Main Effects	.576	7	.082	3725.744	0.0
B	.227	3	.076	3421.706	0.0
MONTH	.340	3	.113	5135.797	0.0
DAY	.007	1	.009	407.701	.000
2-way Interactions	.172	15	.011	518.084	0.0
B MONTH	.102	5	.011	508.232	0.0
B DAY	.047	3	.016	709.162	.000
MONTH DAY	.024	3	.008	356.562	.000
3-way Interactions	.019	7	.002	96.762	.000
B MONTH DAY	.019	9	.002	93.762	.000
Explained	.766	31	.025	1119.204	0.0
Residual	.001	32	.000		
Total	.767	33	.012		

ตารางที่ 18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าพีเอชในน้ำส้มเข้มข้น ชนิดที่เติมโซเดียมเมตาไบซัลไฟต์ เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาที่เก็บ ระดับของเอนไซม์ และเวลา
ที่เก็บส้มไว้

Source of Variation	Sum of Squares	DF	Mean Square	F	Signif of F
Main Effects	.791	7	.113	703.564	0.0
C	.234	3	.078	485.315	.000
MONTH	.554	3	.185	1150.057	0.0
DAY	.003	1	.003	18.827	.000
2-way Interactions	.300	15	.920	124.523	.000
C MONTH	.875	9	.068	51.055	.000
C DAY	.071	3	.024	140.824	.000
MONTH DAY	.155	3	.052	320.826	.000
3-way Interactions	.044	9	.005	30.182	.000
C MONTH Day	.044	9	.005	30.182	.000
Explained	1.135	31	.037	227.885	0.0
Residual	.005	32	.000		
Total	1.140	63	.018		

ตารางที่ 19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของปริมาณน้ำตาลในน้ำส้มเข้มข้น ชนิดที่ไม่เติมเปดติน และโซเดียมเมตาไบซัลไฟด์ เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาที่เก็บ ระดับของเอนไซม์ และเวลาที่เก็บส้มไว้

Source of Variation	Sum of Squares	DF	Mean Square	F	Signif of F
Main Effects	34.574	7	4.939	314.130	.000
A	13.367	3	4.456	283.383	.000
MONTH	9.192	3	3.064	194.874	.000
DAY	12.015	1	12.015	764.139	.000
2-way Interactions	8.704	15	.580	36.903	.000
A MONTH	.974	9	.108	6.886	.000
A DAY	6.631	3	2.210	140.578	.000
MONTH DAY	1.098	3	.366	23.279	.000
3-way Interactions	6.004	9	.667	42.430	.000
A MONTH Day	6.004	9	.667	42.430	.000
Explained	49.282	31	1.590	101.107	0.0
Residual	.503	32	.016		
Total	49.786	63	.790		

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของปริมาณน้ำตาลในน้ำส้มเข้มข้น ชนิดที่เติมเปคติน และโซเดียมเมตาไบซัลไฟต์ เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาที่เก็บ ระดับของเอนไซม์ และเวลาที่เก็บสมไว้

Source of Variation	Sum of Squares	DF	Mean Square	F	Signif of F
Main Effects	16.576	7	2.368	22286.933	0.0
B	6.423	3	2.141	20150.863	0.0
MONTH	7.864	3	3.288	30745.608	0.0
DAY	.289	1	.287	2719.118	.0000
2-way Interactions	4.774	15	.318	2995.684	0.0
B MONTH	2.768	9	.308	2895.085	0.0
B DAY	1.361	3	.454	4269.980	0.0
MONTH DAY	.045	3	.215	2022.686	0.0
3-way Interactions	.531	9	.059	559.362	0.0
B MONTH DAY	.531	9	.059	559.362	0.0
Explained	21.881	31	.706	6643.302	0.0
Residual	.003	32	.000		
Total	21.885	63	.34		

ตารางที่ 21 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของปริมาณน้ำตาลในน้ำส้มเข้มข้น ชนิดที่เดิม
โซเดียมเมตาไบซัลไฟด์ เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาที่เก็บ ระดับของเอนไซม์
และเวลาที่เก็บส้มไว้

Source of Variation	Sum of Squares	DF	Mean Square	F	Signif of F
Main Effects	21.187	7	3.027	35223.852	0.0
C	6.080	3	2.027	23581.306	0.0
MONTH	15.008	3	5.003	58213.594	0.0
DAY	.102	1	.102	1182.273	.0000
2-way Interactions	7.763	15	.518	6022.088	0.0
C MONTH	1.899	9	.211	2455.857	0.0
C DAY	1.816	3	.605	7042.636	0.0
MONTH DAY	4.048	3	1.347	15700.236	0.0
3-way Interactions	1.235	9	.137	1597.384	0.0
C MONTH Day	1.235	9	.137	1597.384	0.0
Explained	30.188	31	.974	11331.443	0.0
Residual	.003	32	.000		
Total	30.190	63	.479		

ตารางที่ 22 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของปริมาณวิตามินซีในน้ำส้มเข้มข้น ชนิดที่ไม่เติม
 เปดดินและโซเดียมเมตาไบซัลไฟด์ เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาที่เก็บ ระดับของ
 เอนไซม์ และเวลาที่เก็บส้มไว้

Source of Variation	Sum of Squares	DF	Mean Square	F	Signif of F
Main Effects	1968.250	7	281.179	529277.19	0.0
A	1243.532	3	414.511	780255.07	0.0
MONTH	545.894	3	181.965	342521.90	0.0
DAY	178.824	1	178.824	336609.42	.000
2-way Interactions	155.619	15	10.375	19528.620	0.0
A MONTH	79.135	9	8.793	16551.120	0.0
A DAY	53.563	3	17.854	33608.231	0.0
MONTH DAY	22.921	3	7.640	14381.510	0.0
3-way Interactions	66.221	9	7.358	13850.174	0.0
A MONTH Day	66.221	9	7.358	13850.174	0.0
Explained	2190.089	31	70.648	132984.56	0.0
Residual	.017	32	.001		
Total	2190.106	63	34.764		

ตารางที่ 23 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของปริมาณวิตามินซีในน้ำส้มเข้มข้น ชนิดที่เติม
 เปดตินและโซเดียมเมตาไบซัลไฟด์ เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาที่เก็บ ระดับของ
 เอนไซม์ และเวลาที่เก็บส้มไว้

Source of Variation	Sum of Squares	DF	Mean Square	F	Signif of F
Main Effects	3020.812	7	431.545	509572.92	0.0
B	1167.167	3	389.056	459401.45	0.0
MONTH	1841.535	3	613.845	724835.31	0.0
DAY	12.110	1	12.110	14300.103	.000
2-way Interactions	340.798	15	23.253	27457.683	0.0
B MONTH	209.991	9	23.332	27551.122	0.0
B DAY	64.164	3	21.388	25255.085	0.0
MONTH DAY	74.643	3	24.881	29379.966	0.0
3-way Interactions	67.918	9	7.546	8910.973	0.0
B MONTH DAY	67.918	9	7.546	8910.973	0.0
Explained	3437.529	31	110.888	130937.88	0.0
Residual	.027	32	.001		
Total	3437.556	63	54.564		

ตารางที่ 24 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของปริมาณวิตามินซีในน้ำส้มเข้มข้น ชนิดที่เติม
โซเดียมเมตาไบซัลไฟต์ เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาที่เก็บ ระดับของเอนไซม์
และเวลาที่เก็บส้มไว้

Source of Variation	Sum of Squares	DF	Mean Square	F	Signif of F
Main Effects	1392.480	7	198.926	235763.88	0.0
C	211.790	3	70.597	83670.237	0.0
MONTH	1086.647	3	362.216	429293.28	0.0
DAY	94.042	1	94.042	111456.60	.000
2-way Interactions	318.167	15	21.211	25139.158	0.0
C MONTH	103.429	9	21.492	13620.230	0.0
C DAY	154.981	3	51.660	61227.114	0.0
MONTH DAY	57.758	3	17.919	23607.983	0.0
3-way Interactions	70.057	9	10.007	11859.662	0.0
C MONTH Day	70.057	9	10.007	11859.662	0.0
Explained	1800.707	31	98.087	68844.241	0.0
Residual	.027	32	.001		
Total	1800.734	63	28.583		

ตารางที่ 25 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของสารสีน้ำตาลจากปฏิกิริยาที่ไม่ใช้เอนไซม์ ในน้ำ
 ส้มเข้มข้น ชนิดที่ไม่เติมเบคตินและโซเดียมเมตาไบซัลไฟต์ เมื่อพิจารณาถึงระยะ
 เวลาที่เก็บ ระดับของเอนไซม์ และเวลาที่เก็บส้มไว้

Source of Variation	Sum of Squares	DF	Mean Square	F	Signif of F
Main Effects	.195	6	.032	410.456	.000
A	.123	3	.041	516.702	.000
MONTH	.064	2	.032	402.421	0.0
DAY	.009	1	.009	107.789	.000
2-way Interactions	.066	11	.006	75.388	.000
A MONTH	.023	6	.004	52.386	.000
A DAY	.024	3	.008	100.000	.000
MONTH DAY	.107	2	.009	107.474	0.0
3-way Interactions	.014	6	.002	29.579	.000
A MONTH Day	.014	6	.002	29.579	.000
Explained	.275	26	.012	150.847	0.0
Residual	.902	24	.000		
Total	.277	47	.086		

ตารางที่ 26 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของสารสีน้ำตาลจากปฏิกิริยาที่ไม่ใช่เอนไซม์ในน้ำ
 ส้มเข้มข้น ชนิดที่เติมเปคตินและโซเดียมเมตาไบซัลไฟต์ เมื่อพิจารณาถึงระยะ
 เวลาที่เก็บ ระดับของเอนไซม์ และเวลาที่เก็บส้มไว้

Source of Variation	Sum of Squares	DF	Mean Square	F	Signif of F
Main Effects	.111	6	.017	91.237	.000
B	.030	3	.010	49.503	.000
MONTH	.030	2	.015	72.615	0.0
DAY	.052	1	.052	253.604	.000
2-way Interactions	.013	11	.001	5.879	.000
B MONTH	.002	6	.000	1.448	.238
B DAY	.007	3	.003	14.141	.000
MONTH DAY	.003	2	.001	6.778	.009
3-way Interactions	.003	6	.000	2.382	.060
B MONTH DAY	.003	6	.000	2.382	.060
Explained	.127	23	.006	27.234	0.0
Residual	.005	24	.000		
Total	.132	47	.003		

ตารางที่ 27 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของสารสีน้ำตาลจากปฏิกิริยาที่ไม่ใช่เอนไซม์ในน้ำ
 ส้มเข้มข้น ชนิดที่เติมโซเดียมเมตาไบซัลไฟต์ เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาที่เก็บ
 ระดับของเอนไซม์ และเวลาที่เก็บส้มไว้

Source of Variation	Sum of Squares	DF	Mean Square	F	Signif of F
Main Effects	.123	6	.021	123.175	.000
C	.065	3	.022	130.867	.000
MONTH	.045	2	.023	135.200	0.0
DAY	.013	1	.013	76.050	.000
2-way Interactions	.045	11	.004	24.405	.000
C MONTH	.018	6	.003	18.067	.000
C DAY	.017	3	.006	34.050	.000
MONTH DAY	.010	2	.005	28.950	.000
3-way Interactions	.011	6	.002	10.550	.000
C MONTH Day	.011	6	.002	10.550	.000
Explained	.178	23	.008	46.557	0.0
Residual	.004	24	.000		
Total	.182	47	.004		

ตารางที่ 28 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของสารแขวนลอยที่ให้ความชุ่มในน้ำส้มเข้มข้น ชนิดที่ไม่เติมเปคตินและโซเดียมเมตาไบซัลไฟด์ เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาที่เก็บ ระดับของเอนไซม์ และเวลาที่เก็บส้มไว้

Source of Variation	Sum of Squares	DF	Mean Square	F	Signif of F
Main Effects	1.059	7	.151	712.008	0.0
A	.070	3	.023	109.029	.000
MONTH	.974	3	.325	1527.814	0.0
DAY	.016	1	.016	73.529	.000
2-way Interactions	.107	15	.007	33.484	.000
A MONTH	.051	9	.006	26.408	.000
A DAY	.053	3	.011	51.667	.000
MONTH DAY	.023	3	.008	36.529	.000
3-way Interactions	.082	9	.009	42.824	.000
A MONTH Day	.082	9	.009	42.824	.000
Explained	1.248	31	.040	189.411	0.0
Residual	.007	32	.000		
Total	1.255	63	.020		

ตารางที่ 29 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของสารแขวนลอยที่ให้ความชุ่มชื้นในน้ำส้มเข้มข้น ชนิด
ที่เติมเปคตินและโซเดียมเมตาไบซัลไฟต์ เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาที่เก็บ ระดับ
ของเอนไซม์ และเวลาที่เก็บส้มไว้

Source of Variation	Sum of Squares	DF	Mean Square	F	Signif of F
Main Effects	.530	7	.076	850.103	0.0
B	.047	3	.016	176.298	.000
MONTH	.480	3	.016	1796.462	0.0
DAY	.003	1	.003	32.439	.000
2-way Interactions	.114	15	.008	85.173	.000
B MONTH	.048	9	.005	60.025	.000
B DAY	.059	3	.020	221.959	.000
MONTH DAY	.006	3	.002	23.830	.000
3-way Interactions	.123	9	.014	152.906	.000
B MONTH DAY	.123	9	.041	152.906	.000
Explained	.766	31	.025	277.564	0.0
Residual	.003	32	.000		
Total	.769	63	.012		

ตารางที่ 30 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของสารแขวนลอยที่ให้ความชุ่มชื้นในน้ำส้มเข้มข้น ชนิด
ที่เค็มโซเดียมเมตาไบซัลไฟด์ เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาที่เก็บ ระดับของเอนไซม์
และเวลาที่เก็บส้มไว้

Source of Variation	Sum of Squares	DF	Mean Square	F	Signif of F
Main Effects	4.333	7	.619	7922.880	0.0
C	.286	3	.095	1221.387	0.0
MONTH	3.802	3	1.267	16219.893	0.0
DAY	.245	1	.245	3136.320	.000
2-way Interactions	1.256	15	.084	1071.787	0.0
C MONTH	.739	9	.082	1051.698	0.0
C DAY	.446	3	.149	1981.280	0.0
MONTH DAY	.071	3	.024	302.560	.000
3-way Interactions	.164	9	.018	233.316	.000
C MONTH Day	.164	9	.018	233.316	.000
Explained	5.753	31	.186	2375.381	0.0
Residual	.002	32	.000		
Total	5.755	63	.091		

ตารางที่ 31 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการยอมรับของผู้บริโภคต่อสีของผลิตภัณฑ์น้ำส้ม
เข้มข้นกลุ่มต่าง ๆ ที่เตรียมทันที

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	12	117.3692	9.7808	7.8866	0.0
Within Groups	117	145.1000	1.2402		
Total	129	262.4692			

ตารางที่ 32 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการยอมรับของผู้บริโภคต่อกลิ่นของผลิตภัณฑ์น้ำส้ม
เข้มข้นกลุ่มต่าง ๆ ที่เตรียมทันที

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	12	195.8923	16.3244	13.3938	.0000
Within Groups	117	142.6000	1.2188		
Total	129	338.4923			

ตารางที่ 33 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการยอมรับของผู้บริโภคต่อรสขมของผลิตภัณฑ์น้ำส้ม
เข้มข้นกลุ่มต่าง ๆ ที่เตรียมทันที

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	12	12.9077	1.0756	.8579	.5913
Within Groups	117	146.7000	1.2538		
Total	129	159.6077			

ตารางที่ 34 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการยอมรับของผู้บริโภคต่อความชอบรวมของผลิตภัณฑ์
น้ำส้มเข้มข้นกลุ่มต่าง ๆ ที่เตรียมกันที่

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	12	125.0769	10.4231	7.5840	0.0
Within Groups	117	160.8000	1.3744		
Total	129	285.8769			

ตารางที่ 35 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการยอมรับของผู้บริโภคต่อสีของผลิตภัณฑ์น้ำส้ม
เข้มข้นกลุ่มต่าง ๆ ที่เก็บไว้ 3 เดือน

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	12	67.6308	5.6359	9.4741	0.0
Within Groups	117	69.6000	.5949		
Total	129	137.2308			

ตารางที่ 36 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการยอมรับของผู้บริโภคต่อกลิ่นของผลิตภัณฑ์น้ำส้ม
เข้มข้นกลุ่มต่าง ๆ ที่เก็บไว้ 3 เดือน

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	12	211.1692	17.5974	11.8600	.0000
Within Groups	117	173.6000	1.4838		
Total	129	384.7692			

ตารางที่ 37 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการยอมรับของผู้บริโภคต่อรสขมของผลิตภัณฑ์น้ำส้ม
เข้มข้นกลุ่มต่าง ๆ ที่เก็บไว้ 3 เดือน

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	12	139.3231	11.6103	7.5091	0.0
Within Groups	117	180.9000	1.5462		
Total	129	320.2231			

ตารางที่ 38 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการยอมรับของผู้บริโภคต่อความชอบรวมของผลิตภัณฑ์
น้ำส้มเข้มข้นกลุ่มต่าง ๆ ที่เก็บไว้ 3 เดือน

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	12	122.7692	10.2308	5.5085	.0000
Within Groups	117	217.3000	1.8573		
Total	129	340.0692			

ตารางที่ 39 การวิเคราะห์ความแปรปรวนผลของสูตรต่าง ๆ ของน้ำส้มผงต่อปริมาณวิตามินซี
เมื่อเก็บในระยะเวลาต่าง ๆ

Source of Variation	Sum of Squares	DF	Mean Square	F	Signif of F
Main Effects	475.778	5	95.156	124115.96	.000
GROUP	449.761	3	149.920	195548.33	.000
TIME	26.017	2	13.008	16967.413	.000
2-way Interactions	10.009	6	1.668	2175.870	.000
GROUP TIME	10.009	6	1.668	2175.870	.000
Explained	485.787	11	44.162	57603.184	.000
Residual	.009	12	.001		
Total	485.796	23	21.122		

ตารางที่ 40 การวิเคราะห์ความแปรปรวนผลของสูตรต่าง ๆ ของน้ำส้มผงต่อค่าพีเอช เมื่อเก็บในระยะเวลาต่าง ๆ

Source of Variation	Sum of Squares	DF	Mean Square	F	Signif of F
Main Effects	1.699	5	.340	11309.089	.000
GROUP	1.698	3	.566	18844.702	.000
TIME	.000	2	.000	5.669	.018
2-way Interactions	.001	6	.000	6.741	.003
GROUP TIME	.001	6	.000	6.741	.003
Explained	1.700	11	.155	5144.172	.000
Residual	.000	12	.000		
Total	1.700	23	.074		

ตารางที่ 41 การวิเคราะห์ความแปรปรวนผลของสูตรต่าง ๆ ของน้ำส้มผงต่อปริมาณกรด เมื่อเก็บในระยะเวลาต่าง ๆ

Source of Variation	Sum of Squares	DF	Mean Square	F	Signif of F
Main Effects	.032	5	.006	70.382	.000
GROUP	.032	3	.011	116.667	.000
TIME	.000	2	.000	.955	.412
2-way Interactions	.004	6	.001	8.167	.001
GROUP TIME	.004	6	.001	8.167	.001
Explained	.037	11	.003	36.446	.000
Residual	.001	12	.000		
Total	.038	23	.002		

ตารางที่ 42 การวิเคราะห์ความแปรปรวนผลของสูตรต่าง ๆ ของน้ำส้มผงต่อปริมาณน้ำตาล
เมื่อเก็บในระยะเวลาต่าง ๆ

Source of Variation	Sum of Squares	DF	Mean Square	F	Signif of F
Main Effects	.527	5	.105	588.209	.000
GROUP	.513	3	.171	954.814	.000
TIME	.014	2	.007	38.302	.000
2-way Interactions	.046	6	.008	42.581	.000
GROUP TIME	.046	6	.008	42.581	.000
Explained	.573	11	.052	290.594	.000
Residual	.002	12	.000		
Total	.575	23	.025		

ตารางที่ 43 การวิเคราะห์ความแปรปรวนผลของสูตรต่าง ๆ ของน้ำส้มผงต่อปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำ เมื่อเก็บในระยะเวลาต่าง ๆ

Source of Variation	Sum of Squares	DF	Mean Square	F	Signif of F
Main Effects	.085	5	.017	3.154	.048
GROUP	.035	3	.012	2.128	.150
TIME	.051	2	.025	4.692	.031
2-way Interactions	.059	6	.010	1.821	.178
GROUP TIME	.059	6	.010	1.821	.178
Explained	.145	11	.013	2.427	.072
Residual	.065	12	.005		
Total	.210	23	.009		

ตารางที่ 44 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการยอมรับของผู้บริโภคต่อสีของผลิตภัณฑ์น้ำส้มผง
สูตรต่าง ๆ

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	3	13.0750	4.3583	8.1295	.0003
Within Groups	36	19.3000	.5361		
Total	39	32.3750			

ตารางที่ 45 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการยอมรับของผู้บริโภคต่อกลิ่นของผลิตภัณฑ์น้ำส้มผง
สูตรต่าง ๆ

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	3	.4750	.1583	.6867	.5660
Within Groups	36	8.3000	.2306		
Total	39	8.7750			

ตารางที่ 46 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการยอมรับของผู้บริโภคต่อรสขมของผลิตภัณฑ์น้ำส้มผง
สูตรต่าง ๆ

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	3	5.6000	1.8667	2.0488	.1243
Within Groups	36	32.8000	.9111		
Total	39	38.4000			

ตารางที่ 47 การวิเคราะห์ความแปรปรวนการยอมรับของผู้บริโภคต่อความชอบรวมของ
ผลิตภัณฑ์น้ำส้มผงสูตรต่าง ๆ

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F Prob.
Between Groups	3	.4000	.1333	.6000	.6192
Within Groups	36	8.0000	.2222		
Total	39	8.4000			

ตารางที่ 48 แบบรายงานผลการทดสอบการยอมรับทางประสาทสัมผัส

ชื่อผู้ชิม .....

วันที่ ..... เวลา .....

คำแนะนำ : กรุณาทดสอบตัวอย่างตามลำดับที่เสนอจากซ้ายไปขวา และพิจารณาให้คะแนน
ลักษณะของสี กลิ่น รสชม และความชอบรวม ของตัวอย่างตามช่วงคะแนน 1-7

<u>สี</u>	<u>กลิ่น</u>
1 = เข้มน้อยที่สุด	1 = ไม่มีกลิ่นลึ้ม
2 = เข้มน้อยมาก	2 = มีกลิ่นลึ้มน้อยมาก
3 = เข้มน้อย	3 = มีกลิ่นลึ้มน้อย
4 = เข้มปานกลาง	4 = มีกลิ่นลึ้มปานกลาง
5 = เข้มค่อนข้างมาก	5 = มีกลิ่นลึ้มค่อนข้างมาก
6 = เข้มมาก	6 = มีกลิ่นลึ้มมาก
7 = เข้มมากที่สุด	7 = มีกลิ่นลึ้มมากที่สุด
<u>รสชม</u>	<u>ความชอบรวม</u>
1 = ไม่มีรสชม	1 = ไม่ชอบมากที่สุด
2 = มีรสชมเล็กน้อย	2 = ไม่ชอบมาก
3 = มีรสชมน้อย	3 = ไม่ชอบเล็กน้อย
4 = มีรสชμπานกลาง	4 = เฉย ๆ (ไม่รู้ลึ้กว่าชอบหรือไม่ชอบ)
5 = มีรสชมค่อนข้างมาก	5 = ชอบเล็กน้อย
6 = มีรสชมมาก	6 = ชอบมาก
7 = มีรสชมมากที่สุด	7 = ชอบมากที่สุด

ประวัติผู้เขียน

นางสาวสุรางคณา พึ่งรุ่ง เกิดเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2507 ที่กรุงเทพมหานคร จบ
การศึกษาเกียรตินิยมชั้นตรีจากคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2530 เกียรตินิยม
อันดับหนึ่ง เหรียญเงิน ปัจจุบันทำงานอยู่ที่บริษัทเอพีซิลลิค จำกัด ตำแหน่งผู้จัดการผลิตภัณฑ์